

Sufinancirano sredstvima
programa Europske unije
Erasmus+

improVET
Improving
Skills in
Vocational
Education and Training

Smjernice za izradu zajedničke kvalifikacije: preporuke

Naziv projekta: *Improving Skills in Vocational Education and Training*

Mrežna stranica: www.improvet.hgk.hr

Program: Erasmus+, Ključna aktivnost 3: Podrška reformi politika

Broj projekta: 597884-EPP-1-2018-1-HR-EPPKA3-VET-JQ

Broj sporazuma: 2018-1714

Radni paket: WP4

Rezultat: 4.1. Smjernice za izradu zajedničke kvalifikacije

Vrsta dokumenta: Izvještaj

Datum izrade: 4.12.2019.

Priprema: P2 - Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih

Sadržaj

Uvod: svrha i područje primjene smjernica	3
Pitanja za razmatranje prilikom izrade zajedničke kvalifikacije.....	4
Metodologija.....	5
I. Osnova za izradu zajedničke kvalifikacije	5
II. Priznavanje, ocjenjivanje prema referentnim vrijednostima (<i>benchmarking</i>) i mapiranje	7
III. Izrada kvalifikacija.....	8
Profil kvalifikacije.....	10
Uloge i odgovornosti.....	14

Izjava o odricanju odgovornosti: Ovaj projekt je sufinancirala Europska komisija. Ova publikacija odražava isključivo stajalište autora i Europska komisija se ne može smatrati odgovornom prilikom uporabe informacija koje se u njoj nalaze.

Uvod: svrha i područje primjene smjernica

Svrha Smjernica za izradu zajedničke kvalifikacije je postavljanje okvira za izradu nove ili reviziju postojeće kvalifikacije u višem sekundarnom obrazovanju. Smjernice opisuju strukturu i područje primjene zajedničke kvalifikacije za pojedino zanimanje te nude savjete i preporuke za osiguravanje prikladnosti pojedinih međunarodnih kvalifikacija. Dokument opisuje četiri faze izrade kvalifikacija, do njihovog odobrenja. Stručnjaci koji izrađuju kvalifikaciju mogu koristiti ove smjernice za izradu cjelovite zajedničke kvalifikacije s općim i strukovnim dijelom, djelomične zajedničke kvalifikacije samo sa strukovnim dijelom ili samo određenog broja u kurikulumu elaboriranih modula.

Ulaganje u obrazovanje i vještine se smatra ključnom strateškom vrijednošću za društveni i ekonomski rast, inovacije i rast produktivnosti. Kvalifikacijski okviri imaju ključnu ulogu u povezivanju obrazovnih ciljeva i programa. Kvalifikacije su formalni ishod procesa ocjenjivanja i vrednovanja koje provodi nadležno tijelo, najčešće u obliku dokumenata poput certifikata ili diploma. One utvrđuju da je pojedinac postigao ishode učenja u skladu s određenim standardom.¹ Profil ili standard kvalifikacije je uobičajen i koristan radni alat za opis kvalifikacije i izražavanje ideja o vještinama i znanjima osobe nakon završetka obrazovanja, tj. daje uvid u očekivane ishode učenja tijekom procesa obrazovanja i osposobljavanja. Profili kvalifikacije su osnova za izradu kurikuluma za jedan ili više programa.

Iz usporedbe opisa kvalifikacija diljem Europe jasno proizlazi kako postoje različiti pristupi kada su u pitanju izvori, razina detaljnosti, oblici i strukture², ali i neujednačenost u definiranju ishoda učenja. Istovremeno postoje sličnosti koje nam omogućuju da radimo na izradi transnacionalne kvalifikacije (izrada kvalifikacije, identificiranje vještina i referiranje na Europski kvalifikacijski okvir).

Aktivnosti predložene u ovim smjernicama rezultiraju profilom zajedničke kvalifikacije koji uključuju opis kvalifikacije, razinu, područje primjene, zajedničke jedinice ishoda učenja, standarde ocjenjivanja itd. U ovom kontekstu, profili kvalifikacije se izrađuju s ciljem:

- usklađivanja budućih strukovnih kvalifikacija s gospodarskim potrebama dviju ili više država
- pružanja mogućnosti mladim ljudima za stjecanjem kvalifikacija koje će im omogućiti zadovoljavajuće karijere, napredovanja ili nastavak obrazovanja
- razvoja strukovnih kvalifikacija u skladu s propisima uključenih država

¹ Vijeće Europske unije (2017.). Preporuka Vijeća od 22. svibnja 2017. o Europskome kvalifikacijskom okviru za cjeloživotno učenje i o stavljanju izvan snage Preporuke Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o uspostavi Europskoga kvalifikacijskog okvira za cjeloživotno učenje (2017/C 189/03), 15.6.2017, str. 15.–28. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017H0615\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017H0615(01)&from=EN)

² European Union (2011) Using learning outcomes. European Qualifications Framework Series: Note 4. Available at: https://www.cedefop.europa.eu/files/Using_learning_outcomes.pdf

Profil izlaže mogući broj zajedničkih jedinica ishoda učenja i podjelu na obavezne i izborne jedinice. Dodatno, dokument opisuje korake koje je potrebno poduzeti prije skiciranja profila kvalifikacije.

Međunarodne kvalifikacije uklapaju se u kontekst razvoja i provedbe dviju europskih inicijativa: Europskog kvalifikacijskog okvira (EQF) i Europske klasifikacije vještina, kompetencija, kvalifikacija i zanimanja (ESCO). Zajedničko izvješće Vijeća i Komisije za 2015. godinu o provedbi strateškog okvira za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja (ET 2020.) navodi potrebu za povećanjem transparentnosti, usporedivosti i priznavanja vještina i kvalifikacija u Europskoj uniji. Kako bi se navedeni prioriteti ispunili, potrebni su razmjena informacija o ekonomskim indikatorima, tehnički razvoj, socioekonomski podaci i operativna znanja i iskustva u izradi nacionalnih kvalifikacija. Također je važno uzeti u obzir strategije internacionalizacije pojedinih država i argumentaciju za suradnju.

Svrha ovih smjernica nije da budu detaljan priručnik za izradu cjelovite zajedničke kvalifikacije. Uzevši u obzir kvalifikacijske okvire pojedinih država i propise regulatornih tijela, određeni dio posla treba prethoditi, prvenstveno u kontekstu usporedbe procesa izrade i priznavanja. Nacionalni okviri postavljaju uvjete za akreditaciju ili registraciju kvalifikacije koje je, kao nadopunu ovim smjernicama, potrebno razmotriti za svaku državu pojedinačno. Smjernice opisuju neka generalna načela i navode preporuke koje se tiču procedura u izradi zajedničkih kvalifikacija u višem sekundarnom obrazovanju. Dokument također predlaže strukturu profila za zajedničku strukovnu kvalifikaciju, a sadrži i obrasce za opis kvalifikacije te obrazac za definiranje jedinica ishoda učenja.

Smjernice su izrađene u sklopu projekta ImproVET koji se provodi u okviru programa Erasmus+, a organizacijama koje izrađuju zajedničke kvalifikacije trebale bi služiti kao referentni dokument, prvenstveno u kontekstu ocjene kvalitete.

Okvirom su definirani i predloženi sljedeći parametri u sklopu kojih se mogu izrađivati zajedničke kvalifikacije:

- a) upute za analizu – referentne vrijednosti za ocjenjivanje (*benchmarking*) i definiranje zajedničkih kvalifikacija
- b) ključni koraci koje je potrebno poduzeti
- c) struktura, razina i uvjeti za stjecanje kvalifikacije
- d) zajedničko razumijevanje značajki i postignuća u okviru kvalifikacije
- e) osnova za osiguravanje kvalitete prilikom procesa izrade
- f) okvir za dionike – organizacije i skupine odgovorne za provedbu aktivnosti

Pitanja za razmatranje prilikom izrade zajedničke kvalifikacije

RAZMISLITE O SVRSI ZAJEDNIČKE KVALIFIKACIJE, ŠTO BISTE HTJELI POSTIĆI I TKO VAM JE CILJANA PUBLIKA.

Proces izrade zajedničke kvalifikacije započinje identificiranjem potreba i interesa različitih dionika – poslodavaca, poslovne zajednice, zaposlenika, javnog sektora, obrazovnog sektora, strukovnih obrazovnih centara i dr. Procesom se potiče umrežavanje i suradnja između dvije

ili više država i rasprava između dionika – institucija koje su ključne za razvoj radne snage i održivost pojedinih ekonomskih sektora. Argumentacija za suradnju u ovom području s ciljem stvaranja preduvjeta za lakše prepoznavanje kvalifikacije može biti različita – povezana s državnim strategijom internacionalizacije, potencijalom ekonomskog tržišta, sektorskim aktivnostima posebnog interesa, olakšavanjem pristupa tržištu rada, umrežavanjem susjednih država itd.

Odluka o izradi zajedničke kvalifikacije trebala bi se temeljiti na analizi tržišta rada, potrebama poslodavaca i relevantnosti kvalifikacije za učenike, poslodavce i nastavnike, tj. trebala bi proizlaziti iz ekonomskih, društvenih i obrazovnih potreba uključenih država. Stoga bi u obzir trebalo uzeti statističke podatke, službene izvještaje vlada ili organizacija, strategije i politike. Ako postoje jasna argumentacija i ciljevi za izradu zajedničkih kvalifikacija, ali nisu dostupne analize, trebalo bi provesti uredsko istraživanje prije izrade kvalifikacije, a prije ili paralelno s istraživanjem poslodavaca (opisano u sljedećem poglavlju).

Dodatno, svi uključeni partneri bi trebali imati jasnu sliku o ključnim pojmovima koji se koriste. Nazivlje koje će se koristiti, uključujući i nazivlje iz ovih smjernica, bi trebalo biti raspravljeno i pregledano. Nadalje, imajući na umu ciljanu publiku, jezik koji se koristi za opis kvalifikacija bi trebao biti pristupačan svim budućim korisnicima.

Metodologija

Ovo poglavlje opisuje korake u procesu izrade zajedničke kvalifikacije. Osim procesa predloženih u ovim smjernicama, a koji se odnose na opis kvalifikacije, potrebno je poduzeti neke dodatne pripremne korake koji će predstavljati osnovu za donošenje odluke o dijelovima zajedničke kvalifikacije koji se mogu izraditi i o sadržaju jedinica i ishoda učenja.

I. Osnova za izradu zajedničke kvalifikacije

I.1.

Najprije se preporuča proučiti postojeću dokumentaciju – analize i studije ekonomskih aktivnosti (inrasektorske i međusektorske), strateška usmjerenja na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini, analize potencijala i stupnja razvoja zanimanja u sektoru te analize trendova, uključujući kvantitativne i kvalitativne podatke. Strategije su posebno važne jer predviđaju promjene u potrebama, definiraju aktivnosti s ciljem maksimiziranja pozitivnog učinka i jačaju kompetitivnost sektora. Analiza stvarne i potencijalne potražnje i mogućnosti zapošljavanja mora biti jasna i polaziti od konsenzusa predlagača zajedničke kvalifikacije u svim državama.

I.2.

Sljedeći korak, temeljen na prethodnoj analizi, je definiranje znanja i vještina, tj. potreba poslodavaca kad su u pitanju vještine zaposlenika (stručne vještine specifične za sektor, ali i opće/transverzalne vještine). Budući da se kvalifikacije obično izrađuju na temelju standarda zanimanja, preporuča se pregledati zanimanja koja su povezana s kvalifikacijom koja se razvija u sektoru i aktualna obrazovna kretanja. Stručnjaci koji izrađuju zajedničku kvalifikaciju bi trebali pregledati postojeće standarde zanimanja, dostupne nacionalne i međunarodne podatke o uvjetima za stjecanje stručne kvalifikacije, radne zadatke te znanja i vještine na

kojima se temelje. Istraživanje poslodavaca pruža jedinstvenu perspektivu za identificiranje obrazovnih potreba na tržištu rada i razumijevanje problema s vještinama. Poslodavci su najrelevantniji izvor informacija o zanimanju jer stvaraju radne uvjete koji traže vještine. Glavni cilj istraživanja poslodavaca je skiciranje operativnog popisa ključnih poslova

U okviru projekta ImproVET izrađene su i Smjernice za istraživanje potreba poslodavaca i tržišta rada, na koje upućujemo u svrhu istraživanja i prikupljanja dokaza. Dokument predlaže metodologiju za prikupljanje i analizu podataka od poslodavaca koji se odnose na njihove potrebe vezane za zapošljavanje i njihova mišljenja o potrebnim znanjima, vještinama i kompetencijama novih ili budućih zaposlenika. Smjernice se nalaze na sljedećoj [poveznici](#):

Sljedom toga, sljedeći korak bi trebala biti sistematizacija prikupljenih informacija i podataka:

- kreiranje popisa ključnih poslova
- povezivanje ključnih radnih zadataka i individualnih vještina i znanja (definiranje popisa znanja i vještina koje se odnose na ključne poslove)
- opisivanje radnih uvjeta, uključujući i zdravstvene i sigurnosne uvjete, ekološke aspekte i pravne obveze ključne za zanimanje

I.3.

Ako već postoji nacionalna kvalifikacija u jednoj ili više država, korisno je analizirati postojeće kurikule i uvjete za stjecanje kvalifikacije.

Sljedeća tablica može se koristiti kako bi se usporedile strukture kvalifikacije.

opis stečenog i osposobljavanja (ECVET bodovi)	država 1	država 2	država 3	država 4...
opće obrazovanje				
strukovno obrazovanje				
praktično obrazovanje kod poslodavca				
izvannastavne aktivnosti*				
otvoreni kurikulum*				
završni ispit*				

* ako je primjenjivo

Ovim korakom trebalo bi definirati dijelove stečenog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja – ukupan broj sati/bodova. Opće obrazovanje je obično dio koji se ne može mijenjati jer se regulira na nacionalnoj razini te ga je stoga potrebno prepustiti nacionalnim procesima i stručnjacima. Strukovno obrazovanje, praktično obrazovanje kod poslodavca i otvoreni kurikulum (ako su uključeni u kurikulum) su područja koja mogu biti prilagođena obrazovnim programima u različitim državama. Potrebe obrazovanja i osposobljavanja su fleksibilne i promjenjive, tako da skiciranje zajedničke kvalifikacije može biti prilika za nadogradnju postojeće kvalifikacije

II. Priznavanje, ocjenjivanje prema referentnim vrijednostima (*benchmarking*) i mapiranje

Nacionalni kvalifikacijski okviri postavljaju standarde koje kvalifikacije moraju ispuniti i obično uključuju neku vrstu procjene izrađene kvalifikacije koja će regulirati zajedničku kvalifikaciju. Prilikom razvoja cjelovite ili djelomične zajedničke kvalifikacije važno je uključiti opis ključnih elemenata koji su obavezni za omogućavanje priznavanja kvalifikacije. Kvalifikacija mora biti usklađena s formalnim i pravnim propisima kako bi bila priznata i ispunjavala (transparentno) postavljene standarde koji su često definirani za struke.

Prvi korak u analizi je identificirati postoje li već slične kvalifikacije izrađene u nacionalnim okvirima. Važno je odrediti razinu zajedničke kvalifikacije (*benchmarking*) i pregledati već definirana znanja, vještine i procese ocjenjivanja (mapiranje). Savjetuje se konzultirati nacionalne kvalifikacijske registre i međunarodne alate poput [ESCO-a](#) i [Europassa](#) (ako postoji, i Dodatak svjedodžbi).³

Postoje četiri modela priznavanja kvalifikacija: nostrifikacija, prethodni dogovor, ocjenjivanje prema referentnim vrijednostima (*benchmarking*) i društvena korist. Svaki od njih nastoji unaprijediti transparentnost, demonstrirati stručnost, olakšati međunarodnu mobilnost i omogućiti pristup društvenim dobrima.⁴ Ocjenjivanje prema referentnim vrijednostima (*benchmarking*) je aktivnost koja podrazumijeva uspoređivanje razina kvalifikacija u kvalifikacijskim okvirima s ciljem određivanja razine zajedničke kvalifikacije. Uzimanje u obzir nacionalnih kvalifikacijskih okvira i Europskog kvalifikacijskog okvira omogućava uspostavljanje odnosa između razina kvalifikacija u različitim nacionalnim kvalifikacijskim okvirima.

razina kvalifikacije:	EQF	NQF 1	NQF 2	NQF 3	...

Drugi korak je analiza sadržaja kvalifikacije s ciljem identificiranja predmetnih znanja, vještina i kompetencija.

Funkcionalno mapiranje kvalifikacije

	država 1	država 2	država 3	...
naziv kvalifikacije				
razina kvalifikacije				
uvjeti za stjecanje kvalifikacije				
cjelovita ili djelomična kvalifikacija				
nominalno razdoblje stjecanja kvalifikacije				

³ Primjeri dostupni na sljedećoj poveznici: <https://europass.cedefop.europa.eu/documents/european-skills-passport/certificate-supplement/examples>

⁴ UNESCO (2015). Level-setting and recognition of learning outcomes: the use of level descriptors in the twenty-first century. [online] Available at: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000242887>

vrsta kvalifikacije				
kategorija kvalifikacije				
vrsta obrazovanja				
trajanje				
uvjeti upisa				
ISCED područje				
ISCED potpodručje				
industrija / sektor				
profil vještina i kompetencija (jedinice)				
opće/strukovno obavezno/izborna				

Ako se razvija potpuno nova kvalifikacija, moguće je ocjenjivanje prema referentnim vrijednostima (*benchmarking*) i mapiranje sa sličnim postojećim kvalifikacijama u državama koje nisu uključene u izradu zajedničke kvalifikacije. Stručnjaci bi trebali identificirati države za mapiranje standarda i profila kvalifikacija ili sadržaja jedinica ishoda učenja.

III. Izrada kvalifikacija

Izrada profila kvalifikacije je završni korak. Profil kvalifikacije sadrži sažetak kvalifikacije i opis jedinica s ishodima učenja.

Nakon analize, radna skupina može donijeti odluku o izradi cjelovite zajedničke kvalifikacije s općim i strukovnim dijelom, djelomične zajedničke kvalifikacije samo sa strukovnim dijelom ili samo određenog broja u kurikulumu elaboriranih modula. To će omogućiti izradu posve novog kurikuluma ili nadogradnju određenih modula koji će biti uklopljeni u već postojeće strukovne programe. Kvalifikacije i kurikulumi bi se trebali temeljiti na nacionalnom i Europskom kvalifikacijskom okviru te biti usklađeni s Europskom klasifikacijom vještina, kompetencija, kvalifikacija i zanimanja (ESCO), u mjeri u kojoj je program usporediv.

Formaliziranje prijedloga profila kvalifikacije podrazumijeva:

1. opis kvalifikacije
 - a) u slučaju izrade nove cjelovite kvalifikacije, navođenje kvalifikacijskih deskriptora
 - b) u slučaju izrade dijela postojeće kvalifikacije, usporedba postojećih kvalifikacija
2. proučavanje ključnih zadataka i aktivnosti iz standarda zanimanja koji će biti uključeni
3. zapisivanje naziva jedinica ishoda učenja kvalifikacije s pripadajućim kratkim opisom

Primjenom ove metodologije moguće je identificiranje zajedničkih jedinica ishoda učenja između sektora. Ovakav tip standardizacije, u obliku minimuma zajedničkih ishoda učenja koji moraju biti uključeni u obrazovne programe i oko kojih postoji konsenzus između svih dionika u sustavu, predstavlja standard koji postaje osnovom za osiguravanje kvalitete i pouzdanosti prilikom stjecanja kvalifikacije. Izrađeni profil kvalifikacije bi trebao biti fleksibilan i s vremenom

se, ako je potrebno, prilagođavati. Ono što bi dodatno trebalo uzeti u obzir su uvjeti nacionalnih regulatornih tijela za formalno priznavanje kvalifikacije.

Profil kvalifikacije sastoji se od:

1. Sažetka kvalifikacije koji uključuje:

- a) ispravan i potpun naziv kvalifikacije
- b) naziv kvalifikacije na svim jezicima – prevedeni naziv kvalifikacije
- c) razinu kvalifikacije
- d) bodove – bodovnu vrijednost kvalifikacije (ukupno opće obrazovanje, strukovno obrazovanje, praktično obrazovanje kod poslodavca, izvannastavne aktivnosti, otvoreni kurikulum i završni ispit)
- e) cjelovitu ili djelomičnu kvalifikaciju
- f) trajanje – nominalno razdoblje stjecanja kvalifikacije
- g) vrstu kvalifikacije – kvalifikacija na obrazovnoj razini ili strukovna kvalifikacija, npr. viša srednjoškolska razina
- h) kategoriju kvalifikacije – obrazovna kvalifikacija
- i) vrstu obrazovanja – npr. više strukovno tehničko obrazovanje
- j) uvjete upisa – uvjeti su definirani obrazovnim zakonima (osnovnoškolsko, srednjoškolsko, visoko i obrazovanje odraslih), a preduvjet može biti određena razina kvalifikacije (npr. završena druga razina)
- k) ISCED područje
- l) ISCED potpodručje
- m) tijelo koje dodjeljuje kvalifikaciju – institucija koja izdaje javni dokument
- n) tijelo odgovorno za kvalifikaciju – institucija gdje se stječe kvalifikacija (strukovna škola ili učilište, organizacija, verificirana institucija obrazovanja i dr.)
- o) ocjenjivanje i završetak programa – načini i kriteriji ocjenjivanja (kako će se provoditi i tko će provoditi ocjenjivanje)
- p) raspon zanimanja dostupnih nositelju certifikata.

2. Opisa modula koji uključuje

- a) naziv modula / jedinice ishoda učenja
- b) cilj jedinice ishoda učenja
- c) obujam jedinice ishoda učenja
- d) popis ishoda učenja
- e) uvjeti u kojima se ishodi učenja stječu i ocjenjuju

Profil kvalifikacije

1. Sažetak kvalifikacije

naziv kvalifikacije					
naziv kvalifikacije na jeziku 1 naziv kvalifikacije na jeziku 2 naziv kvalifikacije na jeziku 3 ... prevedeni naziv kvalifikacije	<i>naziv kvalifikacije mora biti klasificiran prema jednoj ili više sljedećih kategorija iz nacionalnog kvalifikacijskog okvira</i>				
razina kvalifikacije	EQF	NQF 1	NQF 2	NQF 3	...
bodovi	za cjelovitu zajedničku kvalifikaciju*	NQF 1	NQF 2	NQF 3	...
ukupno					
opće obrazovanje					
strukovno obrazovanje					
praktično obrazovanje kod poslodavca					
izvannastavne aktivnosti *					
otvoreni kurikulum *					
završni ispit *					
cjelovita ili djelomična kvalifikacija					
trajanje (nominalno razdoblje stjecanja kvalifikacije)					
vrsta kvalifikacije					
kategorija kvalifikacije					
vrsta obrazovanja					

uvjeti upisa					
ISCED područje					
ISCED potpodručje					
tijelo koje dodjeljuje kvalifikaciju					
tijelo odgovorno za kvalifikaciju					
ocjenjivanje i završetak programa					
raspon zanimanja dostupnih nositelju certifikata					

* ako je primjenjivo (promijeniti tablicu ako je potrebno)

2. Izrada ishoda učenja za odabrane module

Ishodi učenja su iskazi koji pojašnjavaju što bi učenik trebao znati, biti u stanju pokazati i razumjeti nakon završetka faze učenja, modula, programa ili kvalifikacije.⁵ Opis sadržaja kvalifikacije je opis standarda na kojem se kvalifikacija temelji te sadrži detalje o obrazovnom programu, jedinici kvalifikacije, informacijama izvedenima iz znanja i potrebnim vještinama koje će biti osnova za izradu obrazovnog programa. Također nudi opis modula/jedinica ishoda učenja s popisom ishoda učenja (kratki opis znanja, vještina i kompetencija). Izrada ishoda učenja je usko povezana s aktivnostima koje se tiču pojedinog standarda zanimanja ili skupine zanimanja i vještina potrebnih za njihovo ostvarivanje.

Opis modula

naziv modula / jedinice ishoda učenja	
cilj jedinice ishoda učenja	
obujam jedinice	<i>Unijeti broj nastavnih sati, uključujući i sate ocjenjivanja i samostalnog učenja, tj. vrijeme potrebno prosječnom učeniku za stjecanje predloženog seta ishoda učenja.</i>

⁵ Cedefop (2017). Defining, writing and applying learning outcomes: a European handbook. Luxembourg: Publications Office. <http://dx.doi.org/10.2801/566770>

	<p><i>Ukupno vrijeme potrebno za stjecanje predloženog seta ishoda učenja dobiva se zbrajanjem:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • sati provedenih s nastavnikom • sati samostalnog rada • sati ocjenjivanja. 	
popis ishoda učenja		
<p>1.</p> <p><i>Navesti što učenik treba znati i biti u stanju pokazati te koji je sadržaj relevantan za učenika.</i></p> <p><i>Unijeti sve očekivane ishode učenja i svaki opisati logičkom rečenicom s aktivnim glagolom.</i></p> <p><i>Poželjno je, ali ne i obavezno, navesti pet do deset ishoda.</i></p> <p><i>Ishodi učenja bi trebali jasno opisati što će učenik znati, razumijeti ili moći pokazati nakon specifičnog iskustva stjecanja određenih vještina i znanja.</i></p> <p><i>Ishodi učenja bi trebali biti napisani tako da bude lako identificirati postignuće za koje će se učeniku dodijeliti bodovi.</i></p>		
2. <i>Dodati ako je potrebno</i>		
3.		
uvjeti u kojima se ishodi učenja stječu i ocjenjuju	<p><i>Jasan opis općih i specifičnih materijalnih uvjeta te vještina nastavnika potrebnih za stjecanje ishoda učenja.</i></p>	

Elementi za osiguranje kvalitete kvalifikacije

uvjeti formalne prihvatljivosti	<i>(ako je primjenjivo)</i>
obrazloženje za uvođenje kvalifikacije i uloga kvalifikacije	<i>Identificiranje ključne svrhe kvalifikacije koja se analizira. Ključna svrha kvalifikacije je koncizan, ali opsežan iskaz o ishodima obrazovanja i osposobljavanja koji se odnose na standard rada predmetnog zanimanja. Ključna svrha opisuje što se od učenika očekuje da zna pokazati.</i>

Uloge i odgovornosti

Profil kvalifikacije izrađuju organizacije koje imaju legitimni interes za njegovom izradom, a u suradnji s relevantnim dionicima. Budući da će izrađeni profil kvalifikacije biti osnova za oblikovanje i evaluaciju obrazovnih programa za stjecanje određene kvalifikacije i da je cilj izrada kvalitetne zajedničke kvalifikacije koju će prepoznati nacionalna regulatorna tijela, predlaže se procesu pristupiti timski. Radna skupina koja razvija profil kvalifikacije trebala bi se sastojati od ustanova koje su potencijalni pružatelji obrazovnih i studijskih programa koji rezultiraju stjecanjem određene kvalifikacije, uz mogućnost uključivanja drugih relevantnih dionika (poslodavci, komore i sl.), ovisno o ulozi kvalifikacije.

Izrada profila kvalifikacije je zajedničko nastojanje. Predlaže se formiranje radne skupine i utvrđivanje uloga, zadataka i odnosa uključenih stručnjaka, uzimajući u obzir vještine i stručnost svakog člana. Radna skupina trebala bi imati koordinatora zaduženog za planiranje i organizaciju procesa izrade profila. Dodatno, može se formirati i zasebna skupina za validaciju koja bi bila zadužena za pregled izrađenog profila, ali mogu se koristiti i postojeće nacionalne procedure ocjenjivanja. Skupina za potvrđivanje ocjenjuje u kojoj su mjeri ishodi učenja i jedinice ishoda učenja u skladu s pravilima nacionalnih kvalifikacijskih okvira, kao i u kojoj mjeri informacije iz dokumenta mogu biti učinkovito upotrebljene u izradi strukovnog kurikuluma.

Zadatak je sljedeći:

- skicirati i organizirati administrativnu podršku koja će biti potrebna za pojednostavljivanje procesa izrade kvalifikacije
- osim stručnjaka uključenih u pisanje profila kvalifikacije, savjetuje se u proces, ako je potrebno, uključiti i odgovarajuće dionike koji bi dali povratnu informaciju (npr. poslodavci, predstavnici regulatornih tijela i sl.), pri čemu je na samom početku potrebno identificirati odgovarajuće dionike koje bi se moglo uključiti i konzultirati.
- postaviti proceduru i vremenik za rutinski nadzor i reviziju napretka izrade
- utvrditi na koji način i koliko učestalo će se komunicirati s članovima radne skupine (definirati okvirni vremenik aktivnosti s brojem sastanaka)
- postaviti proceduru i vremenik za pregled s ciljem utvrđivanja je li potrebna nadogradnja kvalifikacije

Popis za provjeru kvalitete kvalifikacije i usklađenosti s uvjetima kurikuluma:

	DA	NE
postoji jasna i opravdana svrha izrade kvalifikacije		
postoje dokazi o sektorskoj potpori izradi kvalifikacije		
sadržaj izrađenog dijela kvalifikacije je usklađen s argumentacijom		
izrađena kvalifikacija ispunjava uvjete razine definirane nacionalnim kvalifikacijskim okvirom*		
izrađena kvalifikacija ispunjava kreditne uvjete definirane nacionalnim kvalifikacijskim okvirom*		
definirani su svi elementi sažetka kvalifikacije profila		
korišteni jezik i nazivlje su jasni		
za svaki modul su navedeni krediti**		
za svaki ishod učenja je naveden obujam		

sadržaj dokumenta je interno koherentan, smislen i jednostavno iznesen		
navedeni su ishodi širokog raspona i specifični ishodi		
uvjeti u kojima se ishodi učenja stječu i ocjenjuju su napisani za svaku jedinicu ishoda učenja		
relevantni dionici su uključeni u osiguravanje kvalitete i(li) izradu kvalifikacije		
za dionike je uspostavljen sustav pružanja povratnih informacija		

* ako je primjenjivo

** primjenjivo samo za cjelovitu zajedničku kvalifikaciju

Glavni cilj osiguravanja kvalitete je izrada strukovne kvalifikacije koja je usklađena s nacionalnim standardima i potrebama tržišta rada. Stupanj regulacije i autonomije varira i ovisi o nacionalnim kvalifikacijskim okvirima te načinima evaluacije i verifikacije novoizrađene kvalifikacije. Neovisno o tome izrađuje li se nova kvalifikacija ili određeni broj modula koji će biti temelj za modernizaciju kurikuluma, u svim koracima izrade kvalifikacije je ključno osigurati usklađenost s relevantnim nacionalnim politikama i strategijama.

Izjava o odricanju odgovornosti:

Smjernice za izradu zajedničke kvalifikacije daju preporuke za izradu nove ili reviziju postojeće zajedničke kvalifikacije u višem sekundarnom obrazovanju u dvije ili više država. Smjernice su izrađene u sklopu projekta ImproVET koji se provodi u okviru programa Erasmus+, a organizacijama koje izrađuju zajedničke kvalifikacije trebale bi služiti kao referentni dokument, prvenstveno u kontekstu ocjene kvalitete. Svrha ovih smjernica nije da budu detaljan priručnik za izradu cjelovite zajedničke kvalifikacije. Predloženi alati i metode mogu se prema potrebi prilagoditi nacionalnim uvjetima.